

SĂPĂTĂMÎNIA

CULTURALĂ A CAPITALEI

SERIE NOUĂ, NR. 16 (749), VINERI 19 APRILIE 1985 — 8 PAGINI 2 LEI

REVISTĂ EDITATĂ DE COMITETUL PENTRU CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

PRELUDIUL

Există momente care intră în istorie cu o deosebită încălcare tragică. Anul 1939, moment al declanșării de către Germania hitleristă a celui de-al doilea război mondial, se numără, fără îndoială, printre acele momente de referință tragică a istoriei. Folosind relațiile principalelor agenții de presă ale vremii, ale presei și posturilor de radio, documente de arhivă, texte literare etc., istoricul Livia Dandara reușește să reconstituie o imagine vie a „României în vîltoarea anului 1939”. Sînt lunile de mare suspens internațional între acordul de compromis, la încheierea Chamberlain și Daladier la Munchen în septembrie 1938 și declarația propriu-zisă a războiului în septembrie 1939. Încă de la Munchen cînd democrațiile occidentale sacrificau pentru o pace iluzorie drepturile Cehoslovaciei se vedește clar că marile puteri nu țin seama decît de interesele lor și sînt gata să calce în picioare drepturile țărilor mici. România nu fusese încă direct lovită, dar asupra ei planau multiple amenințări. Sigura forță consecvent antifascistă, care a militat în condițiile unei grele terori împotriva angajării țării de partea Axel Berlin — Roma pentru libertatea și neadîrnarea României a fost Partidul Comunist. Politica lui corespundea sentimentelor dominante ale întregului popor muncitori, țărani, intelectuali, o parte importantă a burgheziei chiar, care nu suportau obscurantismul și teroarea fascistă. Multiple fapte relatate de Livia Dandara, atît la nivelul acțiunilor politico-diplomatice, cît și la nivelul opiziei reacțiilor publice, vin să demonstreze cu evidență acest curent antifascist și antirăzboinic din rândul maselor populare românești. De asemenea, se vede în evidență atitudinea profund umanitară a poporului român față de suferințele Cehoslovaciei și ale populației poloneze după ocuparea Poloniei în 1939. Acum, în apropierea aniversării a 40 de ani de la victoria asupra hitlerismului și de la eliberarea Europei din ghearele fascismului german, momentul 1939 răsună ca un avertisment, căci dacă în cele 12 luni dintre septembrie '38 și septembrie '39 guvernele țărilor care mai tîrziu atacate de hitlerism ar fi dat dovadă de mai multă fermitate, poate că lumea ar fi fost scutită de zecile de milioane de jefuri omenești și de incalculabile pierderi materiale și spirituale provocate de cel de-al doilea război mondial.

haralambie Ierea